СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXI. Число 17. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 20. січня, 1923.

VOL. XXXI. No. 17. Jersey City, N. J., Saturday, January 20, 1923. THREE CENTS

ВЖЕ СКОРО КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Подбайте в найблизших днях, щоби кожда з Ваших громад була достойно заступлена у загальній збірці на Фонд Негайної Допомоги!

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ЩЕ РАЗ ЗАПЕРЕЧУЄ СВОЄ ОДОБРЕННЄ ДЛЯ ЗАНЯТТЯ РУР

...ГТОН, 18. січня. — З огляду на те, що в одній франц...ті появилася вістка, що буцімто французький ...к в Злучених Державах, амбасадор Жіран, обго...зняття Рур Францією з американським департамен... (міністерством заграничних справ), департамент ...дав публічну заяву, в котрій заперечує вістку.

КОНЕЦЬ КОНЕЛЬСВИЛЬСЬКОГО ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

...ІОНІОНТАВН, Па., 18. січня. — На конференції 97 делегатів місцевих юній вуглевих робітників коксового конельсвильського округа, що відбулася нині сполудня в місті Ню ...ем, постановлено покінчити страйк та видати заклик до страйкарів сейчас вертати до роботи.

ГАРВЕЙ ВЕРТАЄ ДО ЕВРОПИ

ВАШИНГТОН, 18. січня. — Полковник Гарвей, американський амбасадор в Англії, котрий приїзджав до Злучених Держав, щоби устно здати звіт зі своїх спостережень над політичним та економічним станом Европи, повертає позавтру до Англії.

ПРОЦЕС ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

БЕСТРОН, Луізіяна, 18. січня. — Межи зізнаючими нині свідками був Фред Юбенкс, котрий признав, що він бачив свого швагра Е. Н. Грея, як він, одітий в каптур Ку-Клакс-Клена, прилучився до товпи, що пірвала, мучила та вбила Денієлса та Ричардса. Другий швагер Грея потвердив зізнання Юбенкса, заявляючи, що він бачив Грея, як їшов на зборище організації.

НЕДУГА ПРЕЗИДЕНТА ГАРДИНГА

ВАШИНГТОН, 18. січня. — Президент Гардинг захорів на перестуду.

Наслідком недуги відкликано всі назначені авдієнції.

ОСУДЖУЮТЬ ПОМИЛУВАННЄ ЛАРКИНА

ВАШИНГТОН, 18. січня. — Збори Комітету Сто для Заграничної Політики при Національній Горожанській Федерації приняли резолюцію проти безусловного помилування айрського агітатора Джима Ларкина новим нюйорським губернатором Смітом.

Стейтовий нюйорський сенатор Ласк, автор багато назадницьких законів, також підняв урядний протест проти амнестії Ларкина.

МОРЯКИ ВИХОДЯТЬ НА СТРАЙК

НЮ ЙОРК, 18. січня. — Відбувшися тут збори юній моряків, занятих на портових і річних кораблях довкола Ню Йорку, постановили нині вийти з днем 2. лютого на страйк, якщо властителі кораблів та лодок не згодяться на домагане підвишення робітничої заплати.

Страйк обнявби яких 3,000 робітників, занятих на яких 400 суднах. Робітники домагаються підвишки в сумі 40 долярів на місяць; досі робітники без лайсенсу побирали від 65 до 95 долярів, з лайсенсом від 150 до 250 в місяць.

ПРОЦЕС ЗА ГЕРИНСЬКУ МАСАКРУ СКЕБІВ

МАРІОН, Іляиойс, 18. січня. — Нині рано обі сторони росправи за червневу масакру скебів в Герині покінчили свої виводи, а потім суддя відлав справу до порішення лави присяжних суддів, наказуючи її принести вирок, особний про кождого обжалованого, орікаючий, чи він винуватий навмисного вбийства чи не винен, та установляючи кождому з них кару на случай, коли признається його винуватим. Кара виносить до 14 літ вязниці.

Опісля роспаду нараненого до хаці, поки лава присяжних не принесе свого рішення. Хоча від хвилі роспочатя обрад лави минуло вже 10 годин, лава присяжних ще не зголосилася з вирішом. Знак, що вона не може погодитися на одноголосний засуд. Про суперечні думки лавників ходять ріжні чутки.

ГУБЕРНАТОР ОБНИЖИВ ВЛАСНУ ПЕНСІЮ

ГАРИСБУРГ, Па., 18. січня. — Новий пенсильванійський губернатор Пиншов заявив, що він буде побирати від стейту річну пенсію в сумі 10,000 долярів, а не в сумі 18,000 долярів, як се рішила була стейтова легіслятура на своїм попереднім засіданню.

Доперва по двох роках урядования, як фінанси стейту будуть добре стояти, думає він побирати повну пенсію, дозволену законом.

ВСЯГ ЛЕТУНА

НЮ ЙОРК, 18. січня. — Військовий летун поручник А. Пірсон, пробуючи новий літак, перелетів з міста Дейтон, Огайо, до військового летничого поля на Лонг Айленд, що віддалені від себе 592 миль, за 4 години 4 минути, робячи по 140 миль на годину.

Летун каже, що він пробував летіти зі скоростю 200 миль на годину, але бічні вітри не дали йому доконати діла.

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ ОСУДЖУЄ БОЛЬШЕВИЗМ

НЮ ЙОРК, 17. січня. — Уряд майнерської юній „Де Юнайтид Майн Веркерс оф Америка" видав заяву в справі комунізму та большевизму, в котрій остримі словами осуджує комуністів та закидає їм, що вони хочуть „підкорвати американські робітничі юнії.

Поводом до сього кроку був запит вуглевої юній з Нової Шкотії, чи вільної її виступити до юнійного інтернаціоналу в Москві. Уряд майнерської юній приказав ново-шкотській юній відкликати свою просьбу о принятє; коли вона сього не зробить, уряд грозить, що викине її з головної юній та обійме заряд над округом.

НЕ ОБМЕЖИЛИ АРМІЇ

ВАШИНГТОН, 17. січня. — Палата послів відкинула нині внесенне демократичного конгресмена Джовиса, після котрого американська армія малаби виносити не 125'000 мужа, як се було досі, але всього 100,000.

ПРОВІДНИКИ ДЛЯ НОВИХ ІМІГРАНТІВ

Товариство Помочи Подорожним в Ню Йорку почало за згодою імігрrunційних властий помагати новоприбувшим імігрантам. Як лишень імігрант перейде урядову інспекцію, йому дають відзнаку та відсилають до уряду товариства таки в імігрaційнім домі. Тут імігрант може дістати даром прислугу в дожиданню своїх кревних чи приятелів; урядники товариства вже самі зателефонують або зателеграфують по знакомих. Коли знакомі зявляються до вечера, товариство віддасть імігранта в їх опіку. Коли до вечера знакомі не прийдуть, то товариство дає імігрантові даром нічліг в своїй гостинниці, а на другий день відішле його до знакомих в товаристві свого урядника.

Цілю товариства увільнити нових імігрантів від надужить та визиску. Товариство подає як один лишень примір такого визиску факт, що коло імігрaційного будинку в Ню Йорку же ряд автомобілів, котрі рахують найменче 10 долярів за одну їзду, а котрі навіть не хочуть брати людину, що вміє по англійськи.

Товариству Помочи Подорожних помагають кроме уряду ще другі добродійні організації: католицькі, жидівські, методистські тощо.

ВИСТУПЛЕННЄ РОБІТНИКІВ З КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Центральний комітет комуністичної партії повідомив совнарком що страйки робітників державних підприємств, які викликані невчасною виплатою удержання, й часткове скорочення продукції на фабриках і заводах, мала своїм наслідком вихід з партії лише в листопаді 4730 кращих кваліфікованих робітників і погіршили відношення до комічейок з боку робітничих мас.

ЗАМЕРЗЛА НА МОРОЗІ

В середу сполудня найдено в пивниці дому нежаву Мартин, 54-літну жінку вічного сторожа, замерлу від морозу. Жінка не прийшла ще у второк спати до дому, і муж сейчас став її пошукувати. Всякі пошукування по знакомих були без висліду. Доперва на другий день два хлопці, шукаючи за чимось в пивниці, найшли трупа жінки за купою дров, вживаних до роспалу в печи. Завізваний зі шпиталю лікар ствердив, що небіжка мусіла померти від замерзнення.

ВОРОЖИТЬ ПОВОРОТ ЛОЙДА ДЖОРДЖА ДО ВЛАДИ

Айрийський письменник Шо Десмонд, котрий приїхав недавно до Злучених Держав на ряд відчитів, говорив підчас свого першого відчиту, який він виголосив в Ню Йорку, що Лойд Джордж незадовго знов верне до влади. На його думку, соціялісти прийдуть на якийсь час до власти в Англії, але покажуться незідібними вести публичні справи і віддадуть провід знов в руки Лойда Джорджа, в нинішні часи найздібнійшого політика, якого Англія має.

МАСТОК НА ДНІ ЗАЛИВУ

Робітники одної нюйорської компанії для добування розбитих кораблів, нанятої урядом для прослідження кораблів, затоплених при американських берегах, відкрили в нюйоркській заливі межи Говернор-с Айленд та Белдов-с Айленд затоплений в 1920. році корабель „Анова", наладований міддю вартости яких 150.000 долярів.

Уряд збирається добувати мідь з дна заливу.

ТРАГЕДІЯ В КОЦЮБИНЦЯХ

„Дзенник Людови" доносить, що на днях убито в Коцюбинцях, гусятинського повіту управителя тамошньої школи Марцина Посоховського і його жінку Гелену. З огляду на те, що убийники не доконали рівночасно рабунку, „Дзенник Людови" припускає, що убийства доконано на політичному тлі. Посоховські мав бути дійсним польським агітатором. Слід по убийниках покищо пропав.

ІТАЛІЙСЬКА ПУБЛИЧНА ОПІНІЯ ПРО ПОЛЬЩУ

„Роботнік" подає власну корреспонденцію з Фльоренції, у якій говориться про розчарування італійської публичної опінії що до Польщі. „Національні меншости в Польщі є очевидним фактом і відповідно до цього факту мусить теж нормуватися польська внутрішня політика. Або Польща признає всіх своїх громадян рівними в обличі права, або переміниться в Прусію з її подвійною категорією горожан. Признаючи рівність перед правом Польща не сміє відмовляти якісь категорії своїх громадян співучасти в найпідставнійших обовязках публичного життя.

Ніяк зрозуміти не можна, що діється в Польщі. З одного боку дозволюється національним меншостям створити блок і післати поверх 100 представників у сойм і сенат, а з другого боку відмовляється тим меншостям право вибирати такого президента, який уявляється їм запорукою льояльности і справедливости — ось так загально розсуджує італійська публична опінія. На цьому грунті отвирається широке поле для антипольської пропаганди Німців, Литовців і Українці. „Ми, Поляки, що живемо за кордоном, наглядно бачимо шкідливість ендецької роботи для самоїж Польщі в західно-европейській публичній опінії".

ВІДНОВЛЕННЯ КИЇВСЬКИХ КОНТРАКТІВ

В звязку з новим курсом економічної політики совітів, як ми сповіщали, совітський уряд рішив відновити київські контракти. Термін отворіття ярмарку визначений остаточно на 15 лютого. Справу організації ярмарку доручено спеціяльному ярмарковому комітетові який розвиває широку агітацію серед закордонних держав, заінтересованих в торговельних звязках з Україною, за участь в ярмаркові. Комітет обіцяє уділити ріжних пільг тим підприємствам, які візьмуть участь в ярмарках. На контрактах буде організована виставка тих товарів, які Україна має до вивозу. В контрактах візьмуть участь як совітські торговільні інституції, так й кооперативи.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ОБІЦЮЮТЬ ПОСТАВИТИ 8 МІЛІОНІВ НА ПОМІЧ НІМЕЧЧИНІ

МОСКВА, столиця Московщини, 18. січня. — Большевицький міністер війни, Леон Троцький, заявив, що Росія поставить до війни 8,000,000 війска, якщо буде треба, та що вона не покине свого приятеля в потребі.

Ся заява була звернена яко осторога Польщі що Росія її нападе, якби вона напала Німеччину.

БОЛЬШЕВИКИ ЗБИРАЮТЬ ВІЙСКА НА ПОЛЬСЬКІЙ ГРАНИЦІ

СТОКГОЛМ, столиця Швеції, 18. січня. — Сюди наспіли вісти, що московські большевики збирають війска на польській границі.

НІМЕЧЧИНА ПОСИЛАЄ ВІЙСКО НА ПОЛЬСЬКУ ГРАНИЦЮ

БЕРЛІН, 18. січня. — В тутешніх політичних кругах висловлюють підозріння, що польські „фашісти" (вшехполяки) під проводом Карфантия і Галлєра можуть напасти на німецьку Східну Прусію і Шлеск.

Польський уряд запевнив німецьке правительство, що буде оберігати повну невтральність у відношенню до Німеччини з приводу литовської окупації Мемеля, але польські націоналісти можуть зачати проти-німецьку авантуру на власну руку.

З уваги на те німецьке правительство видало наказ вислати на схід війска для береження границь.

Німецькі урядовці заявляють, що якби Польща напала на Німеччину, то Німеччина сейчас напад відбє силою.

НЕ ІДЕ... НА ЧУЖІЙ ЗЕМЛІ

ПАРИЖ, 18. січня. — Французька окупаційна влада в німецькій углевій долині Рур оголосила нині, що вона не забирає тамошніх копалень угля а тільки добутий уголь, який вже находиться на верхні землі.

Причиною сеї постанови є се, що Фюанцузи не мають копальняних інжинірів.

ФРАНЦУСЬКА ОКУПАЦІЙНА ВЛАДА ХОЧЕ СУДИТИ НІМЕЦЬКИХ ВЛАСНИКІВ КОПАЛЕНЬ УГЛЯ ВОЄННИМ СУДОМ

ЕССЕН, Німеччина, 18. січня. — Французька окупаційна військова влада установила доходження воєнного суду проти шести німецьких магнатів, власників копалень угля в долині Рур. Доходженнє ведеться ізза відмови послуху наказів військової влади на території, яка є в стані облоги.

Їх не увязнено і покищо їх імена французька влада держить в тайні.

ФРАНЦУЗИ ЗАБИРАЮТЬСЯ НАДОБРЕ ДО ГРАБЕЖІ НІМЕЦЬКОГО ДОБРА

КОБЛЄНЦ, Німеччина, 18. січня. — Міжаліянтська ренська комісія рішила нині пополудні, згідно з порученнєм французького, бельгійського та італійського правительства, обнити митові (цлові) уряди і ліси.

Комісія видала наказ забрати нині вечером всі гроші в митових урядах.

В митових урядах будуть французькі урядники.

Завтра се постанова буде проголошена по цілій Ренщині.

Комісія постановила занятися всі углеві округи і достави в Ренщині, а кажуть, що також поступить і в долині Рур.

Британський член комісії здержався від голосования.

РУХ НІМЕЦЬКИХ „ФАШІСТІВ" ЗА ПОВАЛЕННЄМ РЕПУБЛИКИ

БЕРЛІН, 18. січня. — Німецькі монархісти, котрі звуть себе національними соціялістами, скликали на сей понеділок конгрес до Мінхен, в Баварії.

Німецькі націоналісти під проводом поручника Гіттлєра заявляють, що сей конгрес буде подібний до конгресу італійських фашістів в Неаполю, який дав почин до диктатури Муссоліні. Вони не кріються з намірами проголосити монархію в Німеччині, а бодай в Баварії, але німецьке правительство сих погроз не боїться, бо воно має тепер весь нарід за собою з часу найзду Франції на Німеччину.

СПРАВА СПЛАТИ АМЕРИЦІ ВОЄННИХ ДОВГІВ АНГЛІЄЮ

ЛОНДОН, 18. січня. — Тутешня преса повідомляє, що правительство Великої Британії прийме плян Америки про сплату їй воєнного довгу, але хотіло би поробити в сьому пляні деякі малі зміни.

НІМЕЦЬКА МАРКА ЛЕТИТЬ

БЕРЛІН, 18. січня. — В останніх днях німецька марка швидко паде вдолину. За останні дні впала більше як о 50%. Нині продавано тут по 24,000 німецьких паперових марок за одного американського долляра.

КМНС ЗАПОВІДАЮТЬ ГОЛОД ВЕСНОЮ І ЗИМИ НА УКРАЇНІ

ЛОНДОН, 17. січня. — З Росії повідомляють, що сей зими знова грозить велика голодненча на Україні.

Також і в Польщі та в окупованих нею східних краях заносяться сей зими і весни на голод.

ПОЛЯКИ КОМУСЬ ВКРАЛИ ВОЄННУ ЛОДКУ

РИГА, столиця Латвії, 17. січня. — Литовське правительство вислало протест до всіх держав світа і до Ліги Народів проти приїзду польської воєнної лодки „маршалєк Пілсудскі" до пристані Мемель, яку щойно Литовці заняли.

(Як вісно, Польща не має ані морської пристані воєнної ані торговельної фльоти. Воєнну лодку, яку вона тепер вислала проти Литовців, вона мусіла комусь вкрасти. Були раз чутки, що вчасі бурі німецькі моряки покинули одну малу лодку з одною гарматою. Можливо, що поляки її вкрали).

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ВИВОЗУ ЗБІЖА З РОСІЇ

ЛОНДОН, 13. січня. — Американський полковник Вяіам Н. Гаскел, котрий має нагляд над помочию з Америки для голодуючих в Росії, запротестував до російського большевицького уряду проти вивозу збіжа з Росії (з України) на продаж заграницю, вчасі коли Америка годує мілюни голодних в Росії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 58 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Editor by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три цента.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сіті і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „СВОБОДИ": 498 Montgomery. Гел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Во всяких справах редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 58 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РОБОТА Й УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Хто слідить за громадянською роботою по українських громадах в Америці, той мусить щиро признати, що робітництво, в тих громадах, бере першу участь у всякій праці, де воно зорганізоване. Лише воно є першим до всякої народної праці. Відколи наш рідний край зажадав спільної праці, зорганізовані робітники нашої славної запомогової організації Українського Народного Союза були одні з перших, що стали до боротьби з нашими ворогами. Члени Укр. Нар. Союза можуть мати під тим зглядом душевне задоволення, що вони сповнявсь свій народний обовязок. Доказів на се, здається, не треба. Про це знають всі.

Та однак в мене не се на думці. Я не хочу нікого хвалити, а хочу зачепити справу з иншого боку. Всі знаємо, якто ми любимо хвалитись числом Українців у своїй громаді. Кажуть одні: „Наша громада велика числом Українців!" Кажуть другі: „Наша ще більша!" Я скажу на се, що не тим нам хвалитися, котра громада має більше Українців, а тим, чим котра має більше Українців ЗОРГАНІЗОВАНИХ.

Що нам по самім числі Українців? Возьмім наші передові громади, то побачим, що число зорганізованих в порівнанню з числом громадян, є зовсім за мале. Громада, в якій живе понад три тисячі Українців, має зорганізованих пять-шість соток! Колиб взяли одну з найбільших громад, то там найдемо те саме.

Отсе дійсно болюча справа! Хочби тому, що, колиби зорганізованих робітників було десять разів більше, то й боротьба булабим десять разів сильнійша і наші вороги дістались бим десять разів більше ударів.

Наше громадянство повинно се зрозуміти і в таку важку хвилю, як тепер, горнутись до своєї української організації, якою є Український Народний Союз. Свідомі робітники повинні всі належати до своєї організації; перше, щоби забезпечити свої родини на випадок смерти, а друге, щоби разом боротись за кращу долю рідного краю. Всі, що стоять здалека й приглядаються боротьбі, то неначе „жовніри", що не хочуть брати кілля в руки для оборони рідного краю, а хочуть приглядатися, як се другі роблять. Як всі ті що не належуть ще до жадної української народної запомогової організації впишуться в члени Українського Народного Союза, аж тоді вони не лишень забезпечуть свої родини, але й стануть справдішними членами нашої Великої Сімї, стануть в ряди обєднаних борців-робітників за кращу долю для себе, своєї сімї й свого рідного краю.

Український Народний Союз дає кождому змогу вступити в ряди Народної Організації. Обовязком кождого використати сю можність. Покажім, що ми навчилися вже бути свідомими своїх завдань та що ми також розуміємо силу, яка створиться тоді, як ми всі будемо добре зорганізовані. Свідомі робітники повинні тямити, що на них лежить вся будова кращого ладу, що на них спочиває обовязок будования своєї держави на Рідній Землі!

Вступаймо всі до У КРАЇНЄЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

Рочестерський Союзовець.

ПОЛІТИЧНІ СТРУЇ В ПОЛЬЩІ.

Послідні вісти з Польщі показують, що вибір нового президента на місце вбитого вшехполяками Нарутовича не змінив богато політичної ситуації.

З вибором Войцеховського президентом вся увага звернена не тільки на уряд президента, кільки на сойм. Сей знов не представляє одноцільного фронту. Він розбитий на дві партії, проти непримирні. З одної сторони, стоїть так званий „християнський союз національної єдности", до якого належуть консерватн, шляхта, «ксьондзи та народжуючуся що лиш польська буржуазія, вшехполяки, а який може разом назбирати 163 голоси. До другої групи належуть людовці Вітоса, члени „партії волі" Нарутовича та соціялісти, — разом яких 160 голосів. Ясно, що ні одна ні друга група не може правити сеймом та що й одна й друга мусить оглядатися за послами, що стоять поза сими двома групами.

Сею групою є більок національних меншостій: Українців, Жидів, Москалів, Білоросів і Німців. Куди ся група повернеться, по тій стороні буде побіда. Значить, польський сойм знов опинився під владою, хоч не справдішною, а на всякий случай заборонюючою, національних меншостій. Значить, поневолені народи Польщі знов є язичком на вазі, котрий показує, котра шалька переважує. Більок національних меншостій буде немов пробним каменем для всеї роботи польського сойму: на ньому буде показуватися, котрий проект має стати законом.

Річ ясна, що така позиція польського сойму не вдоволяє загорілих Поляків з табору „християнського союза". Їх обурювало, що про вибір голови польської держави рішили не „істінно-польські" люди, але „Українці, Німці і загалом Жиди". Їх гордість національна, що надувае їх душу до роспуку, не дозволяе на таке пониженне польського народового гонору. Тому вони всіми силами стараються добути владу в краю насильними способами. Ключем до такого захопленя є армія, і тому на неї самопереше вшехполяки звернули свої зусилля. Противна партія не дае вирвати собі влади з рук, і в той спосіб ціла Польща перемінюється в один збройний табор, котрий кождої хвилі може кинутися на себе самого, як зголоджені зимою вовки. Страх Польщі перед війною — се лише вислід польської безсильности наслідком повного нутрішнього розбиття.

З ДАЛЕКИХ БЕРЕГІВ.

Розмови з видатнійшими українськими дівчами в Европі спеціяльно для „Свободи".

VIII. ОЛЕКСАНДЕР БАРВИНСЬКИЙ.

Маючи на думці продовжувати і в новім році нашу анкету на актуальні теми української національної політики, ми звернулись за відповідями на деякі запитання до заслуженого старокраєвого дїяча Олександра Барвинського.

Запитаний був настільки ласкавий, що не тільки відповів з вичерпуючою повнотою та дириґістю на всі наші запитання, але ще й подав дуже цінні відомости про себе самого й про своє власне життя. Вже сей його короткої автобіографії вистачило-б, щоб розмова з ним вийшла цікавою та навчаючою.

„Добра хочу Руській Землі!"

— Вже з рідної хати малим хлопцем, — каже наш співбесідник, — виніс я до певної міри свідомість своєї народности і почування для неї, а в шестій гімназіяльній клясі ввійшов я до „Громади" з товаришами шкільними, в котрій ми, потай миру, присягли добувати собі самоосвіту з царини рідної мови, літератури і історії та служити вірно своєму народові після найкращого знання й сумління. А хоч я вже сьогодня в 76-і мроці віку й може де-в-чім здобуваючи собі суспільне становище для здійснення наших національних ідеалів, і помиляся, то помилявся в добрій вірі, як каже Гете: „людина помиляється, доки змагається" (Фавст), або як висловлювався Абр. Линколн: „хто не хоче робити помилок, той кінець-кінцем нічого не робить".

З глибокою вірою в невмирущу силу нашого народу вважали ми в „Громаді" нашим ідеалом Самостійну Україну, і в досі не втратив тої віри серед всяких невдач і невзгодин і сподіваюся при Божій помочи дїждатися ще пере смертю здійснення цього ідеалу.

Віра ца була для мене поцуком до щирої народної праці чи на полі письменства, за котрім я вже виступив в 20-им році мого життя, чи на полі участи в голосованя (з 21-им роком життя), чи на полі народно-організаційнім (з 30-им роком життя). Я писав для „Просвіти", Педагогічного Укр. Тов-а Наук. Т-ва ім. Шевченка, видавав 9 літ „Правду", 17 літ „Русланна", писав по німецьких видавництвах про наші справи, видавав „Руську Історичну Бібліотеку" (14 томів), самих шкільних підручників видав 17 (у багатьох виданнях), засновував і обїздив з відчитами народні читальні, служив 40 літ учителем у гімназії та учительській семінарії, 25 літ був членом Ради шкільної краєвої, 10 літ соймовим, а 16 —"парляментарним послом, кілька разів членом австрійської делегації, виголосив там чимало промов і рефератів, був 3 роки членом австрійської палати панів і там обстоював справу самостійної України проти нахальности Поляків.

З утворенням у Сх. Галичині української влади покликано мене на державного секретаря ісповідань і заступника секретаря просвіти.

Та й яко член і заступник головн Української Національної Ради (представник християнсько-суспільної партії) я борою чистоти нашого прапора супроти нахальности польської і московської, а попри те в підхожім віці, коли иншї давно відпочивають, я яко нуждарь-емерит не кидаю пера й працюю далі.

Можу до себе приложити слова, сказані про бувшого австрійського премієра д-ра Кербера: „Він рано встає, його день є довший, ніж день иншихлюдей, пильність — це також талант". Тим вироби я в собі охоту до праці, не втратив її й досі й **ніколи нічим не зневірювався, глядя на справи реально та не давав себе збити з пантелику.** Все бо мені присвічував поклик Володимира Мономаха: „Добра хочу Руській Землі!"

* * *

По цім вступі п. Ол. Барвинський переходить до відповідей на поставлені йому запитання.

— Питаєте мене, які були позитивні здобутки українського національного руху в останніх роках (1917—1922), а коли є також щось негативне, то що саме?

Хоч справа здійснення ідеї самостійности України не була належно обдумана й підготовлена на Зах. Україні, а ще тим менше на Україні Східній, проте витворилися дві самостійні держави: Зах.-Укр. Нар. Республика („Мала Україна") і Східно-Укр. Нар. Республика („Велика Україна"). Боротьба, яку треба було вести за осягнене самостійности цих держав, розбудила, поширила й поглибила національну свідомість у широких верствах українського суспільства й довела його до зрозуміння **ідеалу однолїсої соборної української держави.** Це — безперечно важний позитивний здобуток.

Далі, побут галицько-українських військ на Великій Україні, галицьких священників, туди вивезених, їх богослуження і проповіди, побут полонених наших учителів і професорів, а з другого боку довший побут придніпрянських емігрантів на Галицькій Україні — **витворили обопільні взаємини й причинилися до скріплення української національної ідеї та ідеї соборности України.**

Нарешті, коли перед війною про український народ в Европі, а тим менше в Америці та Азії (Японія) або мало або й зовсім нічого не знали, то за останніх кілька літ **поширилось зацікавленне нашим народом,** його минувшиною, літературою, його долею та побутом. Поглибилося загальне знанне й зрозуміннє нашої справи, виведеної на світове видно, так що і европейське і американське дневникарство та всї державники з нею обзнайомилися, а парляменти нею займаються.

Попри сі додатні сторони в нашім національнім дусї проявилося також чимало **відемних** сторін, і я тут по всій щирости вважаю своїм патріотичним обовязком це обговорити, аби такі прояви не повторялися, коли треба буде забратися до реальної будови держави.

Головною хибою в наших причинах будови української держави було те, що **справи зазадлегідь не підготовлено,** зріло не обдумано, не подібано про середники, необхідні для такого великого і трудного діла, не покликано до керми людей, спосібних, заводових, характерних, безінтересовних, а все роблено прихватом.

Великою хибою було й те, що ми не вміли, а навіть не хотіли покористуватися добре вишколеними силами, особливо у війні німецькими або австрійськими, а навіть усували їх, щоб де-які наші людці захопили ті становища в свої руки.

Але найбільшою похибкою й найслабшою стороною була наша **партійна розтіч,** роздробленість на безліч всяких груп, що особливо страшно й шкідно проявилося на Великій Україні. Боротьба між ними, доведена до крайности, давала зброю ворогам побивати й осоромлювати нашу справу перед цілим світом.

* * *

— **Нинішній стан української справи під зглядом внутрішньонаціональнем** а на Галицькій Україні досить невідрадний.

Наші національно-культурні інституції й товариства, котрі держалися й розростались головно підпомогою з австрійських державних фондів (з міністерств), або з краєвих (від сойму), тепер не сміють побирати підпомог від ворожого правительства й обмежені до вельми слабих власних засобів та збірок суспільства. А що на все тепер потрібно далеко більших коштів, ніж перед війною, то на всїх царинах нашого внутрішнього життя — просвітній, видавничій, педагогічній, науковій — панує великий застій і занепад.

Що до **зовнішньо-політичного положення,** то під цим оглядом Західно-Українська Нар. Республика грозить окруженне перстенем Малої Антанти з союзі з Польщею, котра тим способом силкується взяти українське населенне в свої кліщі й зовсім його поневолити. Тимто рішенне що до самостійности нашого краю стае некучою й необхідною справою. На такий случай тутешні загорілі організуються „з бронью, не дами земі!" **Може бути якась нова Корфантіяда!**

Мимо того, **найбільші вигляди для українського народу в Галичині суть корисні,** бо протягом панованя Польщі тут вивибалась у цілій наготі її нездарність завести лад навіть у себе вдома. Це мусить переєдічити Антанту, що зроблена була шкідлива помилка з переданем Польщі права окупації Сх. Галичини.

На Придніпрянщині справа далеко труднійша, бо поки там не здобудуться на організацію й визволенне зпід московського большевизму, доти не буде дати, й край дальше буде руйнову й занепадати-ме в народньо-господарськім і національно-культурнім розвитку.

Що робити?

— Щоби довести до здійсненя нашої національної ідеї —самостійної Української Держави, — треба дбати про певні підвалини, на яких можна-б поставити цю будівлю та обезпечити її тривкість.

Першою такою підвалиною повинно стати **вихование до національної свідомости,** до почуття обовязку, характерности, посвяти і карности. Другою такою підвалиною повинна бути **добра організація,** переведена у всїх верствах суспільности.

Вихованне молодому поколінню повинна дати своя **рідна школа,** устроена не тільки відповідно потребам народу, але і з узглядненнем тих потреб і вимог, які викликала велика світова війна — значить, у реальним напрямі. Старшому поколінню повинні дати потрібне національне вихованне **просвіті й культурні товариства, письменство і дневникарство.** Коли буде поглиблена національна свідомість, тоді появиться й почуттє обовязку та посвяти, а пособляти-ме карність і характерність.

Організація повинна бути переведена систематична й добре обдумана на всїх царинах народнього життя, бо тільки тоді стане можливою **організувана** праця народня. Організація повинна обхопити все наше життя, ним кермувати, вести його до правильного та устійного розвитку. Праця, ощадність, побіч хліборобської також промислова робота, зможе довести до добробуту ,без котрої не може бути сильної й здорової держави.

Треба нам видобутися з тої української бійдуности — „якось-то буде!" — з того вродженого ліниветва, з недбальства навіть про завтра, а не то вже про дальшу будуччину, виволитися з романтизму, а перенятися реальним світоглядом.

Ось як-раз **Американська Україна може нам також стати взірцем.** Працею пильною, ощадністю та реальними змаганнями дійшли наші брати до значного гараздy, що можуть нам стати у пригоді пособляванням нашим самостійницьким змаганням матеріяльно та можуть на волі забрати голос і упімнутися перед світом за нашими кривдами. **Без них нас давно бн здавили!**

Тим-то історія запише це золотими буквами, що вони не тільки не затратили національної свідомости, але однодушно з нами стають до боротьби за волю України.

Берлін, 3. сїчня.

Радянин.

ВСЯ ПРИРОДА ЗАНІМІЛА

Вся природа заніміла,
Сонця лучі аз хмари ся скрили,
У Львові городі старшно стало:
Ляхи Лущейка і Крупу на смерть за- [судили.

І як колись мати Ісусова
Під хрестом стояла,
Глядачи на смерть і муки
Сина свого, з болю умліва,

Так і нині мати українська
Гірко плакала, умлівала
Як її син дитина з рук ката
Клятого невинно умирала.

Син перед смертю казав до матері:
Не плач мамо, не ридай,
Смерть мені не страшна, я умираю
За поневолений народ і рідний край!
А ви, моя мамо, братів моїх
Любови до рідного краю,
Бо і за їх долю і волю
Я терплю мукі і умираю.
А як прийде слушна хвиля,
Щоб умілн і будн готові боротись,
І лихови-катови відплатитись
За тисячі невинних жертв і за нас пім- [стились.

Вся природа заніміла
Сонця лучі за хмари ся скрили
У Львові городі страшно стало:
Ляхи Лущейка і Крупу на смерть за- [судили.

Лука Качор.

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.

(Через „Свободу").

Михайло Скаськів з Westbury, N. Y. прислав $2.00

Зложили: Олекса Гладкий і Михайло Скаськів по $1.00.

Попередно оголошено $214.01

ДОСІ ЗІБРАНО $216.01

ФОНД ІНВАЛІДІВ.

(Через „Свободу").

Михайло Скаськів з Westbury, N. Y. прислав $4.00

Зложили: О. Гладкий, І. Козуб, М. Захаркевич по $1.00; С. Кушнірук і Товариший, обі з Великої України по 50 цент.

Попередно голошено $58.25

ДОСІ ЗІБРАНО $62.25

ПОКЛИК ДО МИЛОСЕРНИХ СЕРДЕЦЬ.

Із Золотої Слободи прийшла до нас сумна вістка, що Кирило Криса, якого Ляхи засудили на 6 літ тюрми, помер в тюремнім шпиталі 23-го падолиста 1922. У шпиталі він був несповна одну добу, значиться недолюдки держали його смертельно хорого у брудній і зимній казни аж поки не побачили, що він вже конає.

По небіщику остала вдова і пятеро дітий. Проте відзиваюся до односільчан зі Слободи Золотої а і до всїх добрих людий, щобисмо дали належну поміч бідній вдові, їрині Криса і оставшим сиротам по бл. п. замученім Ляхами чоловіці. Не даймо загинути жертвам ляцької злоби. Небіщик потерпів не за кого, а за нас, за українську справу.

Ми початок вже зробили зараз першого дня як цей лист прийшов з краю. Зложили вже: М. Шарик 1.00, Йосиф Варвін 1.00, Яцко Мандзій 1.00, М. Гаврих 1.00, В. Підгаєцький 1.00. Ми хотіліби зібрану квоту відіслати як найскорше, бо бідна вдова з діточками жде помочі як найскорше, бо остались без даху над головою, без куска хліба, а до цего і без батька, на котрого покладали всю свою надію. Тепер уся їх надія тільки на нас.

Микита Шарик, 509 E. 11th St., New York, N. Y.

ЖЕРТВИ ОДНОЇ ГРОМАДИ.

Громада Когус, Н. Й., зложила на народні цілн від марта, 1921, до кінця 1922 р.:

На Позичку Національної Оборони	$405.00
На Фонд Негайної Допомоги Рідному Краеви	118.40
На голодуючих на Великій Україні	76.50
Для Української Армії в Чехії	55.00
На сироти в Галичині	48.00
На Рідну Школу (з місячних вкладок)	44.45
На Рідну Школу (з коляди)	44.25
На читальню Просвіти в Настасові,	33.00
На Фонд Українських Інвалідів у Львові	28.00
На село Купчинці,	25.00
Для Українського Горожанського Комітету у Львові	20.00
Для Українського Горожанського Комітету в Тернополі	20.00
Для Лемківського Союза в Сяноці	20.00
На село Баворів	15.00
Для Богдана Лепкого	10.00
Для Ліги Американських Горожан у Филадельфії	6.25
На Фонд Федака	3.25
На Діточий Похід, телеграми і т. д.	50.00
Разом	$1.022.10

Крім сього місцеві члени громади, родом з Лемківщини, зобовязались удержувати одного українського студента в університеті у Празі і висилають правильно по $5.00 кождого місяця.

* * *

Цікаво було-б знати подібні зіставлення також других українських громад в Злучених Державах.

ЗВІТ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ

з пересланої підмоги українським студентам в Европі в місяци грудни 1922 р.

Поміч опікунів для вибраних студентів:

Громада в Мінеаполіс, Мін.	22, 25, 117, 199, 254, 275 і 276	$35.00
Петро Марухняк, Детройт.	274	30.00
Товариство Сокіл Клівленд, О.	12	5.00
Ліга Горожан, Н. С. Питсбург, Па.	59	5.00
о. Іван Жук, Н. С. Питсбург, Па.	108	5.00
Бр. Св. Петра і Павла, в Карнегі, Па.	78	5.00
о. Олекса Пристай, Карнегі, Па.	259 і 260	10.00
Ліга Горожан в Ню Йорку, Н. Й.	1, 192 і 208	15.00
Запорожська Січ в Ню Йорку, Н. Й.	19	5.00
Михайло Гуль, Клівленд, О.	180	15.00
Василь Кленан, Аллентовн, Па.	88 і 15	10.00
о. Йосиф Дженджера, Байон, Н. Дж.	107	5.00
Укр. Амер. Горожанський Клюб, Аллентовн, Па.	106	5.00
Іван Шкварок, Шікаго, Ілл.	156	5.00
М. Скаськів, Комітет 10-ох в Лонг Айленд, Н. Й. (Вестбері).	8	5.00
Григорій Ватраль, Маджестік, Ки.	233	4.00
о. В. Лотовнч, Комітет 5-ох в Бруклин, Н. Й.	4	5.00
С. Кінчик, Вілімантик, Конн.	3	10.00
А. Б. Ню Гейвен, Конн.	110 і 218	20.00
Разом:		$199.00

Загальна поміч українським студентам в Европі:

Бр. Св. Волод. Від. 65. У. Н. С., в Елизабет, Н. Дж. чистий дохід з підприємства	$60.00
Марія Дворицька Осейдж, Айова	10.00
Михайло Опеля, Бруклин, Н. Й.	5.00
Микола Цар, Бруклин, Н. Й.	5.00
Ліга Горожан і Ветеранів, Ню Йорк, Н. Й.	6.50
Ф. Чосник, Джерзи Сити, Н. Дж.	2.00
Павло Гаврис, Бруклин, Н. Й.	2.00
Николай Сенбай, Бруклин, Н. Й.	1.00
Михайло Гриншпан, Елизабет, Н. Дж.	2.00
Петро Сороколіт, Ньюарк, Н. Дж.	1.00
Василь Дработій, Ню Йорк, Н. Й.	1.00
Іван Самуіл, Джерзи Сити, Н. Дж.	1.00
Дмитро Олешко, Джерзи Сити, Н. Дж.	1.00
Д. Гавришко, Джерзи Сити, Н. Дж.	1.00
Іван Осціславський, Джерзи Сити, Н. Дж.	1.00
Дмитро Павлина, Джерзи Сити, Н. Дж.	1.00
Дмитро Сірощький, Ню Йорк, Н. Й.	1.00
Степан Маличівський, Ню Йорк, Н. Й.	1.00
Разом	$102.50

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Поміч опікунів вибраним студентам	199.00
Жертви на Загальний Фонд Допомоги Укр. Студентам	102.50
Разом	$301.50

Вислано до Централі Допомоги Українським Студентам в Европі — ЦЕДУС — Прага $299.00

Остало в місцевій касі Тов. У. М. — Фонд Загальний: 2.50

ЗА ТОВ. УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:

Богдан О. Каштанюк, голова. Олга Кирчівна, скарбничка.
Дмитро Сіроцький, фінанс. секретар

Дальші жертви і посилки проситься виписувати і слати на адресу:

UKRAINIAN YOUNG MEN & WOMEN'S ASS'N,
30 E. 7th Street, - - - - New York, N. Y.

СУД НАД ДУШЕГУБЦЕМ ПЕРШОГО ПОЛЬСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА НАРУТОВИЧА.

Дня 30. грудня м. р. відбувся в Палацу справедливости процес проти Елігія Невядомского, вбивця през. Нарутовича. Будинок суду був густо обставлений поліцією, яка не дозволяла публиці затримуватися, ни збиратись у куртки. До будинку допускано тільки за білетами. Салі переповнилась швидко по береги.

Розправа почалася біля 11-ої год. Невядомскі увійшов смілий, з розглядаючися по публіці рівнішо підсмійався. Його внимательне поведення замітно скривило обурення проти його особи з боку публики. Кілька минут по появі підсудного увійшов трибунал, зложений із 3-ох суддів. На своїх місцях засіли прокурат і обороніць Невядомского адвокат Кіеньскі, а біля прокурата заступник ордина Нарутовича адвокат Пасхальскі, який щоб могти брати участь у розправі зголосив відшкодування для родини вбитого в висоті одної марки польської.

Відтак председник візвав обвинуваченого, щоб зложив генералії. Елігій Невядомскі, 53 лит, донатий, двоє дітей, Полякь, католик, уродився у Варшаві, має середню і вищу освіту.

Потім председник відчитав обвинуваченнє. Дня 16. грудня 1922 о год. 12.5 пред Річпосполитої Габріель Нарутовіч прибув до Ясенінку Т-ва Захенти Штук Пенкних на отворення виставки образів. Після повитання з боку представників цього товариства у вестибулі президент пішов у їх товаристві разом із шефом канцелярії Царом, адютантами, міністрами і деякими представниками дипльоматичного корпусу, проводжений молярми Кожловским і Окунем до салі ч. 1., щоб оглянути там образи. Коли зупинився біля одного з них, сконіж публики, за ним зібрані, впали одни по другім три вистріли. Президент захитався, упав і по кількох хвилинах помер. Заступник голови Т-ва Окуль, почувши вистріли, повернувся в бік президента, який уже падав на землю і завважив за ним маляря Невядомского з револьвером у руці. Підскочив до Невядомского і схопив його за руку, а сотник Солтан вирвав убивцеви револьвер. Після цього Невядомскі сказав, що до нікого не хотів стріляти, тільки до президента і, що хоче віддати себе в руки поліції. Судово-лікарскі оглядини у бічного сконістатували три рани, одну в окольиці крижів дві в грудну клітку, завдані вистрілами з заду. Одна куля пробивши легкі перейшла крізь серце завдаючи смерть. В слідстві Невядомскі признався до вини, зазначаючи, що завдав президентови смерть, бо він приніс не йпост, хоч „вибрано його голосами воротів держави". Замір убивства виривув у нього тоді, коли дізнався, що президент приняв вибір. Від цієї хвилі пукав нагоди, щоб виконати свій плян. Значили, що на відкриттю виставок образів завше бував Пілсудскі, Невядомскі припускав, що те саме робити-ме новий президент, тож пішов на відкриття виставки з револьвером. На виставки мав вільний доступ, як дійсний член Т-ва. Стріляв до президента у віддалі 1—2 кроків з заду, стараючися поцілити його в грудну клітку. З переду стріляти не міг, бо боявся поцілити кого з публики, яка стояла за президентом. Двацять літ тому Невядомскі був членом „Лігі Народовей" і за участь у ній сидів навіть у тюрмі, відки по 4 місяцях його звільнено, бо не було проти нього доказів. Супроти всіх повищих даних обвинуваченого Невядомского за те, що убив президента Річпосполитої польської Габріеля Нарутовіча, як за злочин, передбачений 99 арт. карного кодексу.

По відчитанню акту обвинувачення почав зізнавати обвинувачений. До вини не призначається, лише до того, що здомив закон, за що бере на себе найдальше відучу відвічальність. Смерти Нарутовіча не можна брати як відокремлений факт. Вона була лише епізьорм цілого ланцюха фактів. Вистріл, що вбив Нарутовича, не був його ціллю. Він був переконаний, що вбивством Нарутовича, а віддавна як кав на Пілсудского, який не доріс до своєї ролі. З цим завдяням від давна носився Невядомскі. Не було тільки нагоди його виконати, хоч думка обвинуваченого довше працювала над тим, щоб устягнуть джерело всякого лиха; бо все, що від чотирьох літ робив голова держави, свідчило про його моральну й умову нездібність. Тут Невядомскі обширно повторив закиди-ендеції проти Пілсудского, називаючи попередний уряд „владою форналів" і наймитів. Тож Невядомскі на кілька тижнів перед своїм атентатом на през. Нарутовіча прибув на відкриття виставки в будинку Барічків, щоб убити там Пілсудского, але не виконав цього злочину тілки тому, що Пілсудського не було.

По перерві Невядомскі говорить далі: Пілсудского рішив убити, як прочитав його погорду, що „вийде на вулицю й дома-ме костри". Але від виконання цього рішення відступив 5. грудня 1922 р. як тільки довідався, що Пілсудскі рішив не кандидувати на пост президента. Тут Невядомскі називає Пілсудського „особисто доброю, шляхотною й непозбавленою геройства людиною", яка на жаль є виновником жидівського впливу в Польщі. Висказує теж недовволення, що Пілсудскі ще відгравати-ме визначну ролю в політиці. Резигнація Пілсудского одначе отоучувала його особу таким німбом велико кодушності, що коли-б навіть його вбито, то його дух і ідеї далі тижили-б над Польщею. Відтак говорить Невядомскі цілком відзалився в своїх зізнаннях від спрози й накинувся на соціялізм, ППС. і людовців та на впливи Жидів. Присвятивши окремий уступ своєї промови апотеозі Муссоліні, закінчив свою промову тим, що Польщі треба сильної руки, а мягка рука є тілки вигідна для розкладових елементів.

По зізнаннях Невядомского переслухано ряд свідків, які ніщо нового не додали до фактів, наведених актом обвинувачення. Свідок Як Скотніцкі, директор департамента культури й мистецтва видав ось яку оцінку обвинуваченого: у Невядомского артистичний, необчислений характер. Иноді бував він занадто сентиментальний, иноді- жаднадто сухий. Безглядно висказував правду, чим відтручував від себе людей. Пануває собою й не легко піддався чужим впливам, якщо був їх свідомий. Але легко було заєугерувати його піддаючи-йому чужі думки начеб-то його власні переконання. Тоді приймав їх з одушевленням. Ум його прямолінійний, але дрібничковий. В приватьому життю був людиною на скрізь чесною.

Потім промовляв прокурат-ор. Вбивство голови держави й заслуженого патріота Нарутовіча є на стільки страшне, що доконати його міг тільки божевільний. Обвинувачений каже, що виконав свій замах, бо влада, проти якої боровся, не вмівла опанувати анархії. Але підстав для анархії в Польщі немає: край швидко розвивається економічно й починає сам собі вистачати, населення заховується спокійно. Не до руїни йде на загал, а до поправи відносин. Але є анархія в людських душах, які не вміють погодитися з законом. Польща мусить сьогодні в швидкім темпі відробити все це, що західні держати відробили тоді, коли Поляки втратили державність. Швидке тепо цього розвою люде неважливо називають анархією. Треба вміти дивитися на цілість, а тоді не можна буде поставити ніякого закиду верховній владі Нарутовіча вибрали голоси національних меншостей. А чи немає між ними польських державних патріотів? Зрештою сталося згідно з законом. Старатися о зміну закону можна, не вільно самочинно ломити його душегубством. Нельогічний є злочин Невядомского, він є висловом впливу преси. Переходячи до правних виводів прокурат підчеркнув, що злочин довершено в грізний момент загального напруження, у якому душегубство могло викликати необчислимі наслідки і тому домагався для обвинуваченого кари смерти.

Виводи прокуратора доповнив блискучою промовою заступник родини Нарутовичів адв. Пасхальскі. По ньому промовляв оборонець обвинуваченого Кіеньскі, який подрібно полемізував із прокуратором, виказуючи, що його погляди про брак анархії в Польщі не підповідають дійсности.

Після нових реплік прокурора й адвокатів Невядомскі заявив, що домагається на себе засуду смерти, щоб иншої вбивці, наслані ворогами Польщі, не чекати-ме. Председник замкнув розправу. Після сорокмінутової наради трибунал виніс для Невядомского засуд на кару смерти через розстріл.

(Львівска „Свобода").

ПОЗІР! БОФАЛО І ОКОЛИЦЯ!

Заходом Просвітно-Драматичного Товариства ім. о. О. Вишинського відограється представленнє в 5. діях під заголовком

ТИМКО КАПРАЛЬ

або Що нас губить

В НЕДІЛЮ, 21. СІЧНЯ 1923

о годині 6.30 вечером на гали парафіяльній при Fillmore і Oneida St.

На се представленнє запрошуємо усіх чесних Українців як з Бофало так і околиці. Приходіть усі і знакомих приводіть, а певно не пожалуєте. Аматори докладають усіх сил щоб відограти як слід. — КОМІТЕТ.

УКРАЇНСКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ
217-219 East 6th St., New York
Українська Театральна Дружина
— відограє —

ДОКИ СОНЦЕ ЗІЙДЕ РОСА ОЧИ ВИТЄ

драма в 4. діях М. Кропивницького

В СУБОТУ, ДНЯ 20. СІЧНЯ 1923

Початок о годині 8.15.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.

—o—

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21. СІЧНЯ 1923

I.

ЯК ЖІНКИ ЧОЛОВІКАМ ГОЛОВИ МОРОЧАТЬ

комедія Бораковського

II.

ДВОЄ

драматичний малюнок в 1. дії Г. Кобзаря.

Початок о годині 7.30 вечером.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.

Вступ: $1.00, 75 і 50 цит.

Заряд Укр. Т. Дружини.

НА ПРОДАЖ ФАРМИ

які можна набути тепер дуже дешево і урожайної землі. Фарми великі і малі до вибору. Голоситися до: 17--

DM. HNATYSHYN,

Box 144, Pittsfield, Pa.

ШКОЛА СПІВУ І МУЗИКИ

Учить грати на скрипках, фортепіяні, мандоліні та гітарі.

Важне! Учить диригентури, значить провадити хор та нотного співу. 17-20

MIRON KORYKORA
94 HUDSON STREET,
HARTFORD, CONN.

ПАТЕНТУ вартість вартість

Хто може отримати патент і що може бути винайдене, як також більше вказівок і цінних інформацій дивіться в моїй нові друкованій книжковій і патентній книжці, яку висилаю кождому ДАРОМ.

В Ваших власних інтересі звертайтеся в справах винаходів до мене.

MARCIN LABINER.
Reg. Patent Atty. (S.).
PARK ROW, NEW YORK

НАЙЛУЧШІ ЦИГАРЕТКИ

CARNEGIE HALL
СУБОТА ВЕЧЕР, 27. СІЧНЯ о 8.15
ТАНЦЮРИСТИ ХАЛІФА
Після програми і композиції П. Халіфа
Грецькі (інтерпретаційні), Класичні (балети), Народні (і сельскі) Сольні.
ХАРАКТЕРИСТИКА І ТАНЦІ НА ПАЛЬЦЯХ
Тикети $2.75 до 50 центів.
Льожі $16.50 до $12.10
До набуття тепер.
Chalif Russian School of Dancing, 163 W. 57th St. напр. Carnegie Hall

ДОРОГІ ПРИЯТЕЛІ!

Прочитайте мою заяву, бо се лишень один спосіб яким я можу говорити до Вас.

З тисячів вдячних листів присилаючих з всіх частий краю та від многих людий, котрі приходили до мене особисто до Питсбурґа, подякувати мені за помічь привернення їм здоровля, я приходжу до заключення, що мій Славний Болгарський Кровний Чай робить більше добра для хорих людий ніж яка небудь инша медицина в світі днесь.

Я доходжу 60 року життя, а одназчуйся як молодий чоловік. Перший раз я зробив Болгарський Зільний Чай для себе і родини, відтак приятелі просили мене о него для їх хорих материй, батьків, жінок, мужів і других їм дорогих. Вин помогли привернути здоровле тим, які майже втратили надію. Дніесь мільони людий у всіх частях світа уживають Болгарський Зільний Чай.

Вони знають що багаті соки виварені з коріння, кори, листя, насіння, зілля і цвіту помагають хорим людям привернути здоровле.

Підчас страшної епідемії інфлюенси в 1918 до 1920 — Болгарський Кровний Чай був уживаний з великим успіхом в побориванню нападів сеї хороби. Люди, скоро поняли що Болгарський Зільний Чай уживаний горячий пред сильним, спричиняють себе пориклущо кровь, витворюваа добрі поти і видаляв фтутву з кишок. Так велике було запотребованне, що фабрика мусіла працювати день і ніч, щоб виповнити замовленна, які приходили кождою почтою.

Я хочу щоб кождий читаючий сю заяву зрозумів, що одинока дорога якою я можу познакомити його при прикметі моєї подиваючої медицини є посередництвом сеї поважної часописи.

Я маю таке довіре до Болгарського Зільного Чаю, що кождий аптикар є уповажненний мною звернути повну заплачену ціну, коли він невдоволить когось.

З поважанням
H. H. Von Schlick, President.

УВАГА: В місях де нема аптикарів, я дуже рад вишлю оплачено почтою одну велику фамільну пачку за $1.25, або 3 за $3.15, або 6 за $5.25. Пишіть до мене: H. H. Von Schlick, President, 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Penna.

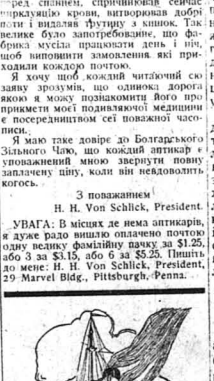

UNITED AMERICAN LINES
JOINT SERVICE WITH
HAMBURG AMERICAN LINE
Найкоротша дорога до всіх частий
УКРАЇНИ
Кораблі відходять тижнево з Доку 86, North River, при 46-ій ул. В полудне.
Кабіни з 2, 4 і 6 ліжками на всіх кораблях. Великі ідальні, відпочинальні і променади спаперові, виключно для пасажирів 3-ої кляси. Кораблі „Mount Clay", „Hansa", „Bayern", „Mount Carroll" і „Thuringia" мають також спеціяльні кабіни.
Нові три-трубові кораблі „Resolute", „Reliance" і „Albert Ballin" перевозять 1, 2 і 3-ої кляси пасажирів.
UNITED AMERICAN LINES
39 Broadway, New York
або управнені агенти.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗІЗД УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА У ЛЬВОВІ

Вперше від 1913 р. відбувся 25. грудня м. р. в салях Т-ва „Бесіда" у Львові Загальний Зізд членів нашого заслужбеного У. П. Т. у Львові. У зізді взяло участь сто кількадесять відпоручників Кружків У. П. Т. з цілого краю та зі Львова, як і поважне число гостей. Зіздом проводили пп. дир. Антін Гладишовскій і Константина Малицька, секретарювали пп. др. С. Бірюк і Іван Ющишин.

Звіт з діяльности Т-ва в часі 1913—1922 р. зложив генеральний секретар проф. П. Ластовецький, по чім уступаючій Головній Управі Т-ва уділено абсолюторії. Дуже цікавий був референт заслуженого педагога п. дир. Мих. Галущинського про організацію жертвенности на цілі „Рідної Школи" і що справу висунено на чоло нарад Зіздву, бож сама потреба організування українських шкіл є так наглядною, що дискусія була тут зайвою. — З референту п. дир. Галущинського довідалися ми, що жертвенність нашої суспільности не цілі „Рідної Школи" є ніяк невистарчаючою. У Львові припадає на одну родину зедви 44 мкп. річно — а в повітах Камінка струм. і Яворів аж по 8 фенігів річно на родину. Це цифри, яких умисмо стидатися. Ще одну дуже важну справу порушив шан. референт, а то наглячу потребу фахового шкільництва.

З многих цінних гадок і внесків поручуємо на Зізді, заслуговують передовсім на увагу слова радника двора Ол. Барвінського, який підчеркнув потребу точности і обовязковости у всіх громадянських ділах — та що й нам слід памятати, що нова педагогія вимагає в першу чергу вихования, а опісля образования. Однодушно прийняв Зізд внесення Івана Герасимовича, що кождий Українець і кожда Українка обовязані 1% брутто своїх місячних прибутків віддавати на цілі „Рідної Школи". Справу фахового шкільництва для жінок, порушила п. Милена Лисикова. Внесення її доповнив др. Ст. Бірдяк, який домагався від У. П. Т. присвячення як найбільшої уваги фаховим школам для особ полів, а в першу чергу заснованя по нашых містах українських доповняючих шкіл промислових для нашої ремісничої молодежи, бо в тім лежить відродженя українського мішчанства. — Решта внесків дотична переважно так конечної і важної справи, як поліпшення долі нашого приватного учительства.

Головою Т-ва вибрано й на дальше заслуженого п. дир. Антона Гладишовского. До Головної Управи вибрано 24 членів, між якими стрічаємо назвиска наших найбільше заслужених педагогів, як проф. Галущинский, Громницький, Макарушка, Яцкевич, Коревець, і пр. а надто з рамени мішчанства ввійшов в склад Гол. Управи Теодор Преторіюс, у. голова „Мішанського Братства".

РОСІЯ БЕЗ ЛІКАРЕНЬ

З переведеної наркомздравом анкети встановлюється, що в бічучому році число лікарень в Росії безперервно зменьшувалось: багато дрібних лікарень зачинилось і перетворилось в амбуляторії; число установ зменьшилось до 92% попередньої кількости. Так самовесь час падало число фельшерських курсів, яке дійшло до 86% попередньої кількости. Анкета констатує так само надзвичайно різке скорочення організації медичної допомоги (62%). Що торкається числа лікарень, то містах і селах, то воно скоротилось до 92—96%; число ліжок в них до 74—76%; зачинено дуже багато цінних лікарень.

СПРАВЛЕННЄ ПОХИБКИ.

У виданню з 16. с. м. у фейлетоні п. з. **Новий Рік** пропущено ім'я автора. Автором сього фейлетону є український письменник **Василь Атаманюк**, котрий тепер живе в Києві.

ПЕРЕЧИТАЙТЕ! ДРУГОМУ СКАЖІТЬ!

Одинокий український сатирично-гумористичний журнал

„БУДЯК"

виходить два рази на місяць, друкований двома фарбами красками. Щорічна передплата разом з великим календарем „Будяка" тільки $2.00 Оправлені річники продаються по $1.50

Замовляти: Адміністрація журналу „Будяк", Львів, вул. Гавсмера ч. 5/11. 17,19,21,23

НОВІ ПОЗНАКИ ДОБРОБУТУ В БРІДЖПОРТ.

БІЛЬША КОНСУМЦІЯ ВОДИ, ГАЗУ, ЕЛЄКТРИКИ. — ІНСТАЛЯЦІЇ БОГАТО НОВИХ ТЕЛЄФОНІВ. — ПАСАЖИРСЬКИЙ РУХ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ І ПАСАЖИРСЬКИХ АВТАХ ПОСТІЙНО ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

Від нашого кореспондента.

Бріджпорт, 15. січня.

З нашим переїзді обставин в Бріджпорт, ми бачили добрі познаки вказуючих на економічне віджите в місті. Переїзд фабричних індустрій виказав факти, що заняття постійно збільшується, даючи нагоду богато людям заробіть, котрі чи то вернули до Бріджпорт, лишаючи його підчас безробіття, чи ново приходячим, котрі приїджають дізнавшись про економічне віджите в Бріджпорт. Наш переїзд мешкальних обставин виказав факти, що порожно стоячі доми постепенно замешкуються. Відвідали по склепах, в ширих розмовах з властителями, після їх заяв, виказали зростаючий бизнес, спричинений побільшенем робочої плодности.

В сій статті хочемо коротко представити ситуацію публичних чинитьв в Бріджпорт і можемо заявити згори, що запотребування сих публичних чинитьв зростає, що посвідчить про другі познаки індустріяльного добробуту

Воно само собою зрозуміле, що більше запотребования, уживаючи води, газу, електрики та збільшуюче запотребование телефонів і перевозової обслуги, значить лінші часи. Відновлений рух в фабриках і побільшаючая людська сила з сим, оба сі чинники потребують більше води, газу, електрики, а зріст в перевозовій обслузі показує зріст людности вимагаючий більшої услуги від всіх публичних чинитьв, корпорацій.

Дати подані через Bridgeport Hydraulic Co., показують наприклад, що в ожвтни 1921 зужитте води в Бріджпорт виносило 353,925,175 гальонів; в в жовтни 1921 зужитте води в Бріджпорт виносило 353,925,175 гальонів; в жовтни 1922, рік пізнійше, виносило 419,777,600 гальонів, зріст понад 65 зужитня води в індустрій міста і вона є правдивим мірилом з якої можемо пізнати зміни в бизнесах. Зріст 11 процент місячно в уживанню води доказує те, що показують нам инші дати, а се — що бизнеси в Бріджпорті постепенно вертають до нормального стану.

Інформації подані через Bridgeport Gas & Light Co. виказали, що безробіте яке мало місце свого часу, богато зменшило консумцію газу. В тепершнім часі видно більше запотребование, що безперечно є наслідком більшого руху в фабриках, більшого руху будівлянго та побільшення людности. Додайний інтересний факт є також богато аплікацій на газ які вносять люди спровадившися до міста з других місцевостий.

Записки United Illuminating Company, яка доставляє електричне світло і електричну силу до фабрик, показують в двое тільки бизнесу як тому рік назад. Є також богато аплікацій на електрику в нововибудованих домах і апартаментах. До міста приходять нові консументи а старі уживають її доволі більше, не малючи причини щадити її як се було підчас безробіття. Сей поступ бачиться не тільки в мешкальних домах але також і в фабриках.

Такий самий поступ бачиться також і в телефонічній компанії, котра інсталює щораз більше число телефонів.

Осінні місяці при кінци року виказали рішучий зріст в зелізничім руху в Бріджпорт як се було в тім часі в минувшім році. Не тільки в руху пасажирськім, але і в руху товарових показує, що Бріджпорт приходить назад до нормального стану по бизнесовім занепаді.

Коли до повисшого додамо, що побільшаючийся рух на пасажирських автах в місті приненося Gray Line Bus Corporation додаючи двайцять нових авів до руху; та що White Line Bus Corporation переводить около 50 процент більше пасажирів тепер як в минувшім році, а Central Bus Corporation робить 15 процент більше інтересу як тому рік; все те свідчить, що ситуація в Бріджпорт щораз більше поправляється.

ДОЛЯРИ ДЛЯ РОДИНИ В КРАЮ

ми вам переплемо під гарантією і ваша родина отримає ДОЛЯРИ НА ПОСЛІДНІЙ ПОЧТІ. Не посилайте в листах бо пропадуть. Оплата за пересилку не велика. Також колектуємо гроші з краю за грунт і виплачуємо в долярах в Америці.

ШИФКАРТИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ

купуйте в нашім Бюрі. Наші офіса у Львові, Тарнополі, Станіславові і иншіх містах поможуть вашій родині і заопікуються. До того, ми вам гарантуємо, що наколи ваша родина не могла приїхати з якоїсь причини, так ви стратите на шифкарті тільки ДЕСЯТЬ ДОЛЯРІВ. Продаємо шифкарти до краю і полагоджуємо всі грунтові краєві справи. По інформації пишіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
620 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
(Philadelphia Office: 322 N. 6th Street)
ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАЩУК, пред.

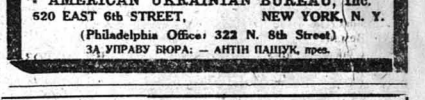

ІЛЮСТРОВАНИЙ ДВОТИЖНЕВИК

УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ

Орган військової еміграції земель Зах. Укр. Нар. Республики.

ДО ТЕПЕР ПРИЙШЛО ТРИ ЧИСЛА (20, 21, 22)

ЦІНА ЗА ПРИМІРНИК 20 ЦНТ.

Повисші числа можна набути в

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВИДАННЯ:

Календар Українського Н. Союза - 50 цнт.

КРАЄВІ ВИДАННЯ:

Календар „Будяка" - - - 25 цнт.

Календар „Просвіти" вже вичерпаний.

Замовлення висилайте зараз з гришми на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЛІГА АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН УКРАЇНСЬКОГО РОДУ.

в Нью Йорку, Н. Й.

уладжує

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 21. СІЧНЯ 1923 Р.

В САЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

217-219 1ст 6-та улиця в Нью Йорку, Н. Й.

на котрім будуть референтами:

Др. Л. Цегельский на тему: „Напружена міжнародна ситуація а Галицька справа;

Др. В. Галан на тему: „Польська бранка в Галичині"; і инші Бесідники на тему: „Потреба інформацій серед Американців про нашу справу.

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ!

В старім краю докоюються потрясаючі події. Ляхи скаженіють, добираються до семої шкіри нашим рідним!

Але панованя їх на глиняних ногах. В Європі збираються темні хмари на овиді. Нова міжнародна війна висить над головою людства. Ми мусимо бути готові!

Польща завалиться, а спід неї встане Галичина!

БРАТЯ І СЕСТРИ! Всі враз! Гуртуймось... Організуймось! Тому приходіть на віче і знакомих приведіть з собою!

Початок точно 2.45 пополудни.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ

Долярами або по курсі до всіх частий світа, скоро і дешево, почтою або телеграфічно.

ПРОДАЖА ШИФКАРТ

До і з краю на всі лінії по цінах компаничних. Виробляємо паспорти і афідевіти.

СПРАВИ КРАЄВІ

Нотаріяльні полагоджуємо скоро і успішно.

Зраджуємо всякі правні документи.

ЧОТИРИ ПРОЦЕНТ

Платимо відощадностий. Провадимо чекові конта. Маємо касові скрынки до винайму.

Голосіться особисто або листовно в рідній мові до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4th ST. NEW YORK

ДАРОМ ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА ПРІРВУ

5,000 терплячих одержить Пляпао на пробу і книжку про пропускину цілком ДАРОМ.

СТЮАРТА ПЛАРОАРАДС є чимсь відмінним від пояса. Є вони збірником і апліkatором медицини, самі — приїлаючіся, в цілі сильного задержання натуральности в животі. — Нема пасский, спряжок, дні спружин. Не зсуваються проте, не труть тіла і не натискають на кість, що зовсім пубес. — Тисячі вже вилікося в дома успішно, без задшення щоденного занятя, і насліок даесь зауважати навіть у найтіжших случаях. МЯГКІ ЯК ОКСАМИТ, ЛЕГКІ ДО УКОНАВНЯ, НЕ ДОРОГІ, НАГОРОДЖЕНІ ЗОЛОТИМ МЕДАЛЕМ І ПЕРШОЮ НАГОРОДОЮ. Перебіг лічення природний, тому поне спасся непсрібний. Доведемо вам сесь, що кажемо, посилаючи вам пробку PLAPAO вілком ДАРОМ. Напишіть свое назвиско, і адресу на купоні, залучаючи 10 ц. на оплату почти і вишлість почтою вишьа.

PLAPAO LABORATORIES
3071 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

Ім і назвиско .....

Адреса .....

Безплатно почта принесе вам безплатно пробку PLAPAO.

NORTH GERMAN LLOYD

Дво-гвинтові кораблі
ДО СХІДНІ ГАЛИЧИНИ
в кабінах або 3. клясою
NEW YORK — BREMEN
Кораблі відходять кождої другої середи.
Богато уладжені третої клясси пристосбления для вигоди.
Знамените кухня, вигідні замкнені кабіни для 2, 4 або 6 осіб.
По дальші інформації удаватися до будь которого місцевого агента або до
NORTH GERMAN LLOYD
14-16 Pearl St., New York

PAIN-EXPELLER
ПОМОЖЕ ВАМ

Коли возьмеся до помочи **Pain-Exeller**, БІЛЬ скоро побореся і він зникне. Скоро покажуться перші познаки ревматичного ломання, торгенвої нерви, невральгія, торгуючої скручуючі суставої болі, купіть пляшку сего сильного правдивого фамілійного лїнімента, і натирайте цим. Правдивий **Pain-Exeller** має нину АНКОР торговельну марку. Всі иниі, се лишень імітації. 35 і 70 ц. в аптиках або від

F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.

ЯЗИК І НЕЩАСНІ СЛУЧАЇ.

Неуміючі читати і неможливість розуміти по англійськи часто перешкоджають імігранти своїм життем. У своїм послідним відчиті директор металево-промислового бюра в Злучених Державах Г. Маннінг, говорить, що число нещасних случаїв між українськими імігрантами значно більше, як між иншими нашими. Дїя ся се тому, що українські імігранти не уміють читати по англійськи виївісних осторог, не розумість розпоряджень комендій і формана і тому є жертвою більшого числа нещастєв.

Наша школа дає кождому можність научитися англійської мови у себе дома в протягу трьох місяців і в той способ забезпечитися проти нещасних случаїв. Пробну лекцію і подробиці висилаємо по одержанню 10 монтів гривнї або маркою, можна також канадійськими, адресувати:

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 46, 525 W. 47th St., New York.

ДОПИСІ

СТ. ЛУІС, МО.

Наша громада при роботі.

Дня 17-го грудня, 1922 відбулося так зване мобілізаційне віче в церковній гали. Віче отворив місцевий парох о. М. Данилович. Своєю промовою загрівав серця своїх парохіян до енергічної праці для несення помочи нашим браттям в рідним краю. Представив він нещасне положенне, в котрім находяться наші браття, які терплять невинносці муки і переслідування зі сторони ляцьких окупантів. Про знущанне над нашим нещасним народом мав рівнож реферат п. Мих. Вівчаровський.

По промовах др. Н. Клим перечитав апіль підписаний найвизначнійшими патріотами в Галичині. Той апіль рішено розіслати в английській мові до впливових людий. Уявлено також вислати телеграми протестаційні до послів і сенаторів нашого стейту. Ця уявлда вже зістала виконана і слідуючі відповіди одержалисьмо з Вашінгтону.

Від посла д. Harry B. Hawes одержалисьмо слідуючу телеграму :

Dr. N. Klym, Chairman
Meeting of Ukrainian Ancestry Citizens, 2243a Montgomery St.,
St. Lopis, Mo.

Have filed your protest with Secretary of State.
Harry B. Hawes.

Секретар стейту д. Charles E. Hughes відповів послови Harry B. Hawes, а посол відіслав відповідь до предс. д-ра Клима.

Department of State
Washington, December 26, 1922
In reply refer to EE860C.01|363
The Honorable Harry B. Hawes
House of Representatives.

Sir:

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of December 20, 1922, enclosing a telegram on the subject of the situation in Eastern Galicia, which you have received from certain residents of Saint Lopis, Missouri.

I have the honor to be, Sir,
Your obedient servant
Charles E. Hughes.

This letter is referred to you in response to your communication
Harry B. Hawes.

Сенатор Selden P. Spencer відповів на нашу телеграму ось так:

December 20, 1922

Dr. N. Klym,
2600 Gamble St., St. Louis

Dear Dr. Klym:

I am just in receipt of your telegram concerning the atrocities and persecutions in East Galicia and other places.

I am taking up the matter with the State Department, and I thank you for witing me about it. I want to be of any help about it in my power.

Cordially yours
Selden P. Spencer.

Отсю відповідь одержалисьмо від посла Б-С. Dyer.

December, 1922.

Dr. N. Klym, Chairman
Ukrainian Church Hall,
2600 Gable St., St. Lopis, Mo.

My Dear Dr. Klym:

I received your telegram relative to the barbarous outrages committed by the Polish Government upon Ukrainian population, etc., and bey to advise that I have taken up this with the Secretary of State and sincerely trust that something can be done to put an end to such outrages.

Wishing you and your Society a very Merry Christmas and a Happy New Year, I beg to remain,

Yours very truly
L. C. Dyer.

Посол C. A. Newton відповів оттак на нашу телеграму:

December 23, 1922.

Dr. N. Klym, Chairman, and
M. Wiwcharowsky, Secretary
Mass Meeting of Ukrainian Citizens
Ukrainian Church Hall,
2600 Gamble St., St. Louis, Mo.

Gentlemen:

I have your telegram of recent date protesting against certain outrages perpetrated upon the Ukrainians by the Poles. I thank you for taking the liberty of placing your communication in the hands of Secretary of State for consideration by his Department.

Sincerely yours
C. A. Newton.

При тій спосібности згадати належить, що у нас відбувся в діті протестаційний і маніфестаційний похід. Похід удався величаво. Найбільшу увагу звертав трок-автомобіль, прегарно украшений, на котрім їхали дівчата в народних строях, а хлопці в козацьких одностроях. Між ними сиділа женщина прегарно убрана, як персонифікація України. При звуці музики ради Українців ішли рівно, а инші їхали поважно. та святочно в самоходах під проводом маршалка Мих. Паращака. Хор відспівав коло Сіті Голл кілька народних пісень в американський гимн. Посім відбулося протестаційне віче в Українськім Народнім Домі. Зборів отворив прекрасною промовою председатель і аранжер протестаційної манифестації д. Мих. Петрівський. Довші промови мали д. Вівчаровський і тутешний парох. Від Литовців промовляли бесідники, котрі представляли бол литовського народу, спричинені польською ним нвізськами. Американських бесідників було кілька. Ген. Гарнійше промовив секретар У. М. С. А. Теневрак. Він завзивав український народ до єдности, бо лиш в єдности лежить сила народа. Говорив, що без згоди і єдности нарід ніколи не добеся своєї державы, і коли нарід не має єдности то вороги легко його розібють, а люди такого народу стануть невільниками ворогів. Віче закінчено протестом проти польської окупаційної влади в Східі. Галичині.

Вертаю тепер назад до віча з дня 17. грудня, 1922 р. По промовах і инших председателя зра Н. Клима приступлено до збірки на негайну поміч рідному краєви. На це зложено слідуючі жертви:

О. М. Данилович $10.00; Др. Н. Клим, М. Вівчаровський, Василь Шупляк, Тимко Кушляк, Тома Робак, І. Добромильський Тимко Щпить, Стеф. Макара, Д. Якимів і Терентий Міляр по $5.00; П. Турянський, В. Тустановський, Стах. Рокіцький, Пилип Коромець, Петро Пруцко і Петро Ярема по $2.00; Григорій Оляр, Стефан Волянський, Михайло Дмитришин, Андрей Помірко, Николай Кліщ, Іван Онуфрей, Іван Осарчук, Дм. Кучинко, Теодор Гнатів, Николай Собко, Василь Петришин, Іван Гринь іМих. Кондрат по $1.00; Ілько Любчин, Анастазія Береза, Николай Брич, Ілько Петрович і Григорій Гаджега по 50 цнт.; Дмитро Милигаиич, Іван Борщуш, Андрій Хомяк, Юрко Василюка, Григорій Машталяр, Василь Прокопів і Анастазія Савяк по 25 цнт.

При кінци віча приступлено до вибору комітету „Обединяння". Тибрано слідуючий комітет: др. Н. Клим, председатель; О. М. Даниловим, містопредседатель; М. Вівчаровський, рек. секретар; П. Робак, фін. секретар; Ст. Макара, касієр; Ів. Онуфрей, колектор.

Віче закінчено пісню „Ще не вмерла Україна"

Др. Николай Клим, предс.,
М. Вівчаровський, секр. віча.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ІТАЛІЙСЬКА КОЛЬОНІЯ НА УКРАЇНІ

Торговельні Звідомлення американського Департаменту Торговлі приносять відомість, що совітське правительство Росії та італійський парламент отсе недавно ратифікували (затвердили) колонізаційну умову заключену їхними представниками підчас конференції в Генуї весною минулого року.

На основі тої умови Італія може вибрати собі в Кубанській Области або на Північнім Кавказі або в долині ріки Дніпра або Дону територію в 100.000 десятин (420 квадратовых миль) простору та заселити її переселенцям з Італії. Для місцевого населення совітські власти мають найти нові оселі та виселити їх з території, яка буде сколонізована Італійцями. Як відомо, Північний Кавказ богатий на дерево та будівельний матеріял, на Кубані є нафтові поля, а Поднипрове і Подоне також як і Кубаньщина славні своїми родючими грунтами.

Кольонізацію мають провести італійські кооперативи. На основі умови Колонія має повну свободу імпорту товарів і взагалі товарообміну з матірним краєм. Взагалі може незавісимо заключати всякі договори і контракти на основі італійського права, з тим застереженнем що умови найму робітників не мають бути гірші як робітничі контракти в Росії. Колонія має право провадувати з Італії половину потрібних їй робітників; другу половину повинна наймати з місцевого населення. В заміну за аренду і користуванне землею італійська колонія має віддавати совітському правительству частину своїх прибутків: 15 процент всякого збіжа, 15 процент виноградної лозы, 20 процент овець, кіз і т. д.

Аренда зроблена на 24 роки з умовою, що після того часу можна відновити її на довше. Як що не буде відновлена, російське правительство відбирає назад землю і сплачує колоністів за ті господарські уліпшення, які вони поробили, будинки і т. п.

CUNARD
НА УКРАЇНУ ЗА 12 ДНІВ
Найкрашша водна дорога.
Витяз лїд особистою орудою з безпосередними пересїдками в Саутгемптоні, Данцігу, Гдині. Мемель і Лїбаві на одним з найбільших і найкращих пароходів, які відходять з Ню Йорку кождого вівторка.
Квоти для всіх третьокласних пасажирів.
МАВРИТАНІЯ, АКВІТАНІЯ, БЕРЕНГАРІЯ
Пересилка гроший до Совітської Росії і на Україну під повною гарантією.
Також платні наперед тікети з Совітської Росії.
Жадайте книжочки.
За шифкартами й інформациями звертайтеся до наших агентів.
CUNARD LINE,
25 Broadway, New York

DR. G. BUKKI
58 EAST 93rd STREET,
NEW YORK CITY
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР.
Лічить хорих, мущіни як і женщини. Справляє неправильність носа, уха і лиця, усуне зморщки і т. и.
Від 9. рано до 7. вечером. В неділі і свята до 4-ої.
КНИЖОЧКА ДАРОМ.

32
ДАРОМ
виплемо наш пригарно ілюстрований „Підручник для Винахідників". Пишіть по него дпесь по українськи,
Ім'я А. M. WILSON є звіше через 32 літ.
В справі патентования винаходів і продажі патентів звертайтеся до спайних патентових адвокатів яких в Вашінтоні, на адресу:
A. M. WILSON, Inc.,
310 Victor Bldg., Washington, D. C.

HIPPODROME
43-rd STREET and 6th AVENUE
ЛІПШІ ЧАСИ найбільша вистава в світі.
Богато українських артистів
Два рази денно: 2.15 і 8.15
Ціни: 50 цнт. до $1.50

ЗНАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить рівні заладвенні недуги так МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН
не уживаючи медецини.
Ню Йорк офіс: **335 E. 18th Street**
Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 8. веч. В неділі від 10. до 1.
Passaic, N. J. офіс: 52—2nd Street,
Вівторок, четвер, субота, від 2. до 8. вечер.
Bayonne, N. J. офіс: Berghoff Bldg., 22nd St. & Broadway
Вівторок і четвер від 2. до 8. вечер
Субота від 2. до 7. вечер.

20.000
ПОЛЬСЬКИХ МАРОК за $1.00

Наша Банкова фірма має за собою поверх 30 літ практики в пересилці грошей і продажі шифкарт на всі корабельні лінії.
Висилаємо американські доляри до:
ГАЛИЧИНИ І НА ВЕЛИКУ УКРАЇНУ.
Полагоджуємо всілякі нотаріяльні справи.
По всякі інформації звертайтеся в своїй рідній мові до:
JULIUS ROTTENBERG, Inc.,
260 Hanover St., Boston, Mass.
Українським відділом заряджує К. ВИШНЬОВСЬКИЙ.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ СВЯТОГО ОТЦА МИХАЇЛА

ЯК ВИ ХОРІ НА ЯКУСЬ ХРОНІЧНУ АБО ДРУГУ ХОРОБУ І ХОЧЕТЕ МАТИ СКОРУ І ПЕВНУ ПОМІЧ — РАДИМО ЗАРАЗ ЗВЕРНУТИСЬ ДО НАШОЇ МЕДИЧНОЇ ЛЯБОРАТОРІЇ. ПИШІТЬ І ПРИШЛІТЬ ГРОШІ МОНІ-ОРДЕРОМ, А МИ СЕЙЧАС ВИШЛЕМО ВАМ ГАРАНТОВАНІ ЛІКИ, КОТРІ ВАМ ЗАРАЗ ПОМОЖУТЬ.

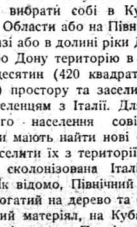

Молодість Бальзам	$5.00
Бальзам на подвигание середні	3.00
Бальзам на безсонність	2.00
Кроплі на корчі в жолудку	2.00
Пігулки на конвульсії	5.00
Кроплі до очий від запалення	2.00
Лік на Солітер	5.00
Порошок до усування волося з лиця і тіла	1.00
Волососіт до поросту довгого волося	2.00
Вусосіт до поросту довгих вусів	1.00
Пігули від ревматизму і простуди	3.00
Масть до натирання від ревматизму	2.00
Жолудковий бальзам від катару жолудка	2.00
Пігулки до очищення жолудка	1.00
Фарба на сиве волосся (на всі кольори)	3.00
Масть на прищі, корости і лишаї	2.00
Геркулес, до скріплення сил і апетиту	2.00
Лік від гемороїдів	2.00
Масть до катру в носі	1.00
Кроплі до болю зубів	1.00
Крім і мило до гарного лиця	1.25
Усвоюкуючий бальзам на верви	2.00
Лік від простуди і інфлюенци	3.00
Бальзам до очищення зіпсутої крови	3.00
Пігулки від болю голови	2.00
Порошок на вітікої ноги	1.00
Лік проти болю в горлі	2.00

Крім всіх тих ліків, що тут подаємо, маємо всякі другі ліки проти всіх хронічних і задавлених хороб. За всі ліки даємо повну нашу гаранцію. Пишіть по катальог.

Як ви хорі на яку небудь слабість, пишіть нам сейчас, а ми вам поможемо. Листи і моней ордери на гроші належить адресувати до:

ST. MICHAEL MEDICINE COMPANY,
DEPT. SW., CARLSTADT, N. J.

Григорій Кунашевський

Представитель всіх корабельних ліній
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АГЕНТ І НОТАР
ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ І З КРАЮ
(Ціна стисло Компанічна.)
СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.
Пересилка Гроший до Всіх Частий Світа.
(Точна-дешева, і під повною гарантією.)
СОВІСТНА ОБСЛУГА - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.
Повне довіре серед громадин Українців по всіх стейтах Зх-Держав.
По близші інформації звертайтесь всегда на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Сестрицтво Любов, від. 37 повідомляє всї свої членкині і позамісцеві членкиї, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 21. сїчня о годині 3. попол. від ч. 154. На сей мітинґ має явитися кождий членкиня і виробити свій довг, бо в противнім разі буде суспендована. Буде справоздание касове з цілого року і є важні справи до полагодження. Котре жінка не явилась ще не належить до У. Н. Союза, нехай прийде на мітинґ, а ми рад поняймемо, бо вступ вільний як до У. Н. Союза так і до сестрицтва. Не викладайте з місяця на місяць, бо смерть не відкладає. Невявившася членкиня заплатить кару 50 цнт., а урядничка 1 дол. — М. Малек, предс.; Е. ..рдаш, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370 повідомляє всїх своїх членів і членкиь, що мітинґ відбудеться в неділю, 21. сїчня, точно о годині 2. по-полудни. Просимо всїх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Хто явившися чим належить вже при-сану після статута. — О. Сьпиак, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам тов. Єдність, від. 163, що засїдание відбудеться в неділю, 21. сїчня в залї Івана Бодняра при 501 Норт 5-ти ул. Проситься всїх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Також буде справоздание контрольної Комісії. Отсім подається до відому, що на річнім засїданию вибрано отсей почин уряд: М. Шегда, предс.; І. Гарпуль, з. предс.; Н. Мельник, секр.; Ґ. Фрайт, з. секр.; Н. Курко, кас.; І. Дудо, з. кас.; В. Шегда (с. П.), О. Нагірний і П. Колодчак, тростиси; С. Гвізд, М. Паранин і Н. Васюрка, контрольори. Також подається до загального відому, що на річнім засїданию сформовано окремо від товариства відділ „Обединяння", котрий буде займатись лиш тамими справами, що входять в обсяг „Обединяння". Мітинги відділу „Обединяння" будуть відбуватись в кожду третю неділю в місяци в залї Івана Бодняра при 501 Норт 5-та ул. о годині 5. вечером. Тому проситься всїх, хто хоче причинитись для рідного краю, прийти на засїдание. — М. Паранин, буквий секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам тов. ім. Івана Франка, від. 83, що на річнім мітингу 17. грудня м. р. вибрано отсей уряд на 1923 рік: М. Клапко, предс.; М. Ощипко, з. предс.; І. Бабяк, секр.; Р. Карбінник, з. секр.; Т. Янущ, кас.; О. Бабяк, з. кас.; контрольори: С. Бабяк, С. Чорномаз, Р. Караїш; тростиси: С. Бабяк, О. Бабяк, І. Витязь. Подомлюємо членів, що мітинґ відбудеться дня 21-го сїчня в залї тов. У. А. Горожани при 822 Н. Франкини ул., о 2. годині по-полудні. Проситься всїх членів, щоби явились, бо є важні справи до полагодження. Таксамо мається перевести уховалу в справі народнього податку. Хто з членів не буде присутний на мітингу, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — І. Витязь, секр.

ОЛІФАНТ, ПА. Мітинґ бр. св. Кирила і Методія, від. 86 відбудеться в неділю, 21 сїчня зараз по Службі Божий. На мітингу контрольна комісія здасть справоздание. Проситься прийти в як найбільшім числі і вислухати контролі з 1922 року. П. членкиня, котрі довгують, нехай прийдуть і вирівнають свій довг, щоби не було запізно. Нові члени нехай прийдуть, будеться їм роздавати відмаки і книжочки. — Н. Кисількович, предс.; М. Пащук, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Подається до відома членам тов. св. Василія, від. 229, котрі не були на річнім мітингу, що уряд остає тойсамий і на 1923 рік без змін. Товариство ухвалило бало на сей місяць, дня 27. сїчня с. р. Вже багато усїх членів, котрі не прибули на мітинґ, котрий відбудеться дня 21-го сїчня с. р. у церковній гали. Котрий член неявиться, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. Також подається до відома, що до товариства і до У. Н. Союза будеться приймати нових членів без вступного. Дуже добра нагода використати тим, котрі ще не стоять у У. Н. Союзі. Кождий член повинен привести хоть одного нового члена, то буде має заслугу для У. Н. Союза! — М. Коцюпка, предс.; М. Фидицький, кас.; В. Тарас, секр.

ПЮНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8 повідомляє, що на річних зборах 17. грудня 1922 вибрано сей уряд на 1923 рік: І. Лагодіа, предс.; І. Коробан, з. предс.; А. Хвик, кас.; Й. Романич, з. кас.; С. Пилипишин, секр.; Я. Салій, з. секр.; Н. Турчин і В. Мандзій, контролюри; С. Салій і І. Кренцо, надзирателі хорих; Н. Гаврилик, дверник. Мітинги все будуть відбуватись в третю неділю в місяци о годині 5. пополудни в церковній залї при Честнат ул. Коли котрий член має новоєр кайкидата на члена У. Н. Союза, проситься привести на мітинґ або зголоситись конциєбуд до секретара. Повідомляємо, що слідуючий мітинґ відбудеться в неділю, як припадне, 21. сїчня. Кождий член під карою має явитись тому, що має вибрати людий до уряду на 1924 рік. Тов. устроює на П. лютого 1923. — С. Пилипишин, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє всїх своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю, 21. сїчня, точно о годині 1. пополудни в льокалю тов. Укр. Амер. Горожани, 822 Норт Франкини ул. До полагодження суть дуже важні справи: як справа оподаткования, звіт контролі і проч. О-бовязком кождого члена прибути. Не-прибувший заплатить 1 дол. кари. — С. Шпонарь, предс.; М. Рибак, секр.; М. Качмарчик, кас.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮТЬ ЗНАЙОМИХ.

Павло Драгинин пошукує стрийка Василя Гринька, Івана Бучка і Михайла Бучка з с. Михновець, пов. Турка.

Фединин Юрко пошукує своїх братів Михайла, Василя і Федя, і сестри Катерину і Еву, з села Жолобок, повіт Лєко.

Іванців Іван пошукує своїх товаришів Федя Лівого, Данила Лишку, Андрія Лишку і Марію Коростиву з села Луг Лєсатинський, повіт Стрий.

Паскаль Николай пошукує своїх братів Георгі, Петра І. сестру Софію з села Чорнавка, повіт Чернівці.

Головецький Іван пошукує стрийного брата Стефана Головецького, посаді горшиної, і сестру вуєчну Юлію Шемілів посаді дохтінної, обоє Старий Самбір. Урядник.

Ми всі знаходимось при війску, і по одним відділі. Наша адреса: **Drahyne Pawlo, Telegr. Skola, Hrdlickovy Barracky, Ukrajinskej oddil c. 37 Z. V. W. v Brno, Moravs, C. S. R., Europa.**

ПОШУКУЮ спільників до отворення поштового бізнесу межи Американцями, з артистичним виробом, як килими (сагрет), портереїв, карпи, ручники і арт. різборство. Голосіться до: **Peter M. Martiniuk, 330 East 33rd Street, New York, N. Y.** 17.10

НА ПРОДАЖ реставрант і делікатесен штор, разом з помешканнем з 7 кімнат і гараж на три автомобілі, лиш за 5 літ, інтерес дуже добрий, продається по причині непорозумінь між спільниками. Голосіться до адміністр. „Свобода", 83 Grand Street, Jersey City, N. J. 13-17

Фабриканти і імпортовці найліпших ІТАЛІЙСЬКИХ ручної роботи ГАРМОНІЙ.

Найлїпші в світі. 10 літ гарантії, **по дешевым цінам як які-небудь инші** Гармонії. Фабрика в Зх. Державах і Італії. **Безплатна школа** або книжка инструкцій для купуючих. Гарантуємо що всі научаться грати на нашій великій гармонії протягом 4 місяців. Пишіть по англійськи по інформації. На жадание катальог безплатно.

Rusitz Sfrenelli Accordeon Mfg. Co.
817 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА
Житомирського заведення породів і Київського Земського шпиталя.
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
Ц. В. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 5th fl., New York.
Тел. Orchard 8121

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найновійші електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
DR. S. M. KAUFMAN
спеціяліст хронічних і иншим пасорущинних недуг, мущин.
Годины офісові від 1. до 8.30 веч.
111 E. 7th Street, New York
НОВИЙ ОФІС В ASTORIA, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. в пол.
488—6th Ave., Astoria, L. I.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРТ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. KOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 4438 Lexington

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, молодуха, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, онемілих нервів, ревматизм, остреї недуги і хронічні недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 St., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. полуд.

СТЕФ. І. ЄВУСЯК І СИНИ
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева.
Доглядаємося автомобілі на весїля, хрестини і другі окази. Удаємося по сякого.
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Тел. Montgomery 1745
45 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540

Автюрти, шифкарти, справи сторожа і нотаріяльна, забезпечальну полагоджа Канцелярія Нотаріальна.
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.